

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. de minister, mevrouw C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum: 25 juni 2020
E-mail: 10.2.e @greenports-nederland.nl
Onderwerp: Dringende oproep tot verlenging extra steunmaatregel tuinbouw

Geachte mevrouw Schouten, Beste Carola,

De extra steunmaatregel voor de tuinbouw vervulde een cruciale functie om in de kern gezonde bedrijven te redden en banen te behouden in de tuinbouw. We zijn u zeer erkentelijk voor de eerdere inzet van u en uw ambtenaren om deze regeling mogelijk te maken en uit te voeren. In debat met de Tweede Kamer gaf u aan niet voornemens te zijn om de regeling te verlengen. Bij deze doen wij een dringende oproep die stellingname te herzien. Ontwikkelingen in diverse afzetmarkten en de impact ervan op de financiële resultaten en positie van vele bedrijven in de tuinbouw laten zien dat een tweede tranche urgent is, net als met andere noodmaatregelen van het kabinet gebeurt.

Intentie

De intentie van de steunmaatregel zoals deze gold bij de start, is onverkort van kracht. Een belangrijk deel van de tuinbouwbedrijven kan geen beroep doen op het pakket generieke noodmaatregelen van het kabinet. Ook na aanpassing van de NOW-regeling is dat het geval. In aanvulling op het generieke pakket blijft de extra steunmaatregel cruciaal om bedrijven en banen te redden, en om de diversiteit en kracht van het tuinbouwcluster veilig te stellen. Dit cluster bestaat uit een samenhangend complex van innovatie en ontwikkeling, productie van en internationale handel in hoogwaardige tuinbouwproducten en toelevering.

Motivatie

Ook de motivatie voor de extra steunmaatregel geldt onverminderd. Cijfers van organisaties in de branche en uit een brede peiling onder ondernemers in het cluster laten zien dat bij een omvangrijk deel van de bedrijven de derving aan omzet en brutowinst aanhoudt tot eind 2020. Consequentie is dat liquiditeitsproblemen aanhouden, de financiële positie van deze bedrijven uitholt (met dalende solvabiliteit) en dat investeringen terugvallen. Achter het 'gunstige beeld' van de onder-uitputting gaat een harde werkelijkheid schuil. Ook bij een compleet pakket aan steunmaatregelen, inclusief de extra steunmaatregel, dragen de bedrijven het overgrote deel van de schade zelf: bij de derving tot 30% in het geheel en bij bedrijven die de schadedrempel van 30% in de regeling wel 'haalden' ook voor ruim de helft! Er is dan ook te voorzien dat vernieuwing en verduurzaming stilvalt; zo geeft ruim

40% van de ondernemers in de peiling aan dat investeringen moeten worden uitgesteld of geschrapt. Dit zal ten koste gaan van de concurrentiekracht en daarmee van de positie van het Nederlandse tuinbouwcluster in het internationale speelveld.

Buiten schuld en invloedssfeer

De oorzaak van dit sombere vooruitzicht blijft dezelfde als die van medio maart: acute vraaguitval bij de wereldwijde coronapandemie en overheidsmaatregelen om verspreiding van dit virus te beteugelen. Dit ligt buiten de schuld en invloedssfeer van ondernemers. Zij geven er blijk van alle zeilen bij te zetten om in te spelen op mogelijkheden die markten wél bieden. Die ondernemersgeest en veerkracht verklaren ook de onder-uitputting bij de extra steunmaatregel in de eerste tranche. We zien echter dat bij enkele subsectoren, zoals bloembollen, belangrijke afzetmarkten niet opveren. Voor tal van ondernemers, zeker als zij zich specialiseerden in specifieke afzetmarkten zoals feesten en partijen, evenementen, horeca en cateraars, herstellen afzetmogelijkheden zich beperkt tot niet. En dus duurt de derving van omzet of bruto winst voort of dient deze zich snel aan als de oogst- en afzetpiek later in het jaar valt.

Lange doorwerking

Het wordt scherp zichtbaar welke lange doorwerking coronamaatregelen hebben en hoe dat ingrijpt op het unieke cyclische productieproces in de tuinbouw. Dit valt niet stil te zetten; snel omschakelen naar een ander product is veelal geen optie. Investeringen in productie moeten zelfs doorgaan om in te spelen op (beperkte) kansen die (nieuwe en/of herstelde) afzetmarkten mogelijk bieden. De aanhoudende vraaguitval treft ondernemers die in internationale ketens actief zijn én ondernemers die zich specialiseerden in korte ketens. Juist dit samenspel van diversiteit in ondernemers en producten kenmerkt het bouwwerk van het tuinbouwcluster, dat een multinational van MKB-bedrijven vormt. Elk onderdeel draagt bij aan de kracht van het cluster en verdient steun om de crisis door te komen. Forse sanering van (groepen van) bedrijven ondermijnt de concurrentiekracht van het hele cluster. Terwijl het toonaangevend en wereldspeler is en kan blijven, met haar bakermat in ons land. De tuinbouw kan een belangrijke steunpilaar zijn om de economische malaise van de BV Nederland bij de aanstaande recessie te beperken en bij te dragen aan een sneller herstel.

Criteria gelden nog steeds

De coronacrisis toont aan dat ook in tijden van crises, consumenten onze kwalitatief hoogwaardige producten nodig hebben. Dat laat onverlet dat overheidsmaatregelen, die overigens op zich terecht zijn om de volksgezondheid veilig te stellen, nationaal en internationaal voor marktontwrichting blijven zorgen en schade blijven veroorzaken. De eerder vermelde criteria bij het instellen van de extra steunmaatregelen, gelden nog steeds. Het gaat om ondernemingen die zich geconfronteerd zien met een combinatie van de volgende situaties:

- de productie gaat door terwijl er nauwelijks omzet wordt gemaakt;
- producten zijn slecht of niet houdbaar vanwege bederfelijkheid en er zijn geen of beperkte alternatieve toepassingsmogelijkheden;
- er is sprake van een seizoenspiek in productie, personele bezetting en/of omzet.

De piek valt voor een belangrijk deel van de bedrijven in het voorjaar, maar voor andere juist later in het jaar. Ook geldt nog dat de tegemoetkoming is te zien als aanvulling op andere overheidssteun uit het noodpakket banen en economie die het kabinet nam in verband met COVID-19. Het kabinet verlengt andere maatregelen; daar hoort verlenging van de extra steunmaatregel voor de tuinbouw bij. Verlenging is ruimschoots te financieren uit de onder-uitputting van het gereserveerde bedrag

voor de eerste tranche. Volgens onze berekeningen volstaat een bedrag van 97,1 miljoen euro voor de tweede tranche. Waarbij we zekerheidshalve benadrukken dat dit bedrag dus het overgrote deel van de derving van omzet en bruto winst buiten beeld laat.

Tot slot

Uiteraard zijn wij als vertegenwoordigers van het tuinbouwcluster bereid om bovenstaande oproep en bijgaande cijfermatige onderbouwing nader toe te lichten. We verzoeken u met klem uw eerdere voornemen, om niet te verlengen, te herzien en met ons aan de slag te gaan om de noodzaak van verlenging toe te lichten bij het kabinet en het parlement. Het is onze overtuiging dat wij hier samen met u en uw medewerkers opnieuw toe in staat zullen zijn. We vernemen graag op korte termijn uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Namens de Regiegroep Crisisorganisatie Coronacrisis Tuinbouw,

Regiegroep

Regiegroep

Regiegroep

Jaap Bond
Voorzitter

Niek Jan van Kesteren
Greenport Holland

Adri Bom-Lemstra
Greenports Nederland

Bijlage

Cijfermatige onderbouwing van deze oproep